

T. S. ƏLİYEVƏ, C. A. ABBASOVA, A. F. NAĞIYEV

MS EXCEL PROQRAMINDA ARAŞDIRILAN MƏSƏLƏLƏRİN NƏTİCƏLƏRİNİN INFOƏYRİLƏRLƏ TƏSVİRİ

Ms Excel proqramında araşdırılan məsələlərin nəticələrinin Infoəyriylə təsviri haqqında məlumat verilir.

Müasir dövrdə insan fəaliyyətinin bütün sahələrin əhatə edən müxtəlif profilli məsələlər var ki, bunların da həlli zamanı nəticənin bütün istifadəçilər tərəfindən aydın başa düşülməsinə çalışmaq lazımdır. Bu məqsədlə kompüter proqramlarının imkanlarından istifadə etmək məqsədəuyğun hesab edilir. Bu baxımdan Ms Office Excell proqramı çox effektiv və optimal funksiyalara malikdir. Bu funksiyalardan biri olan **infoəyriilər** əmri və onun araşdırılan məsələlərin nəticələrinin təsvirində tətbiqi çox əhəmiyyətlidir.

Infoəyriilər (Sparklaynlar)- Ms Excel 2010 proqramında mühüm yeniliklərdən biridir. Infoəyriilər (Sparklaynlar) bir xanaya yerləşən və müəyyən diapazondakı ədədi verilənlərin dinamikasını əyani şəkildə əks etdirən kiçik qrafikdir, yəni infoəyriilər ədədi verilənlərin dəyişmə qanunauyğunluğunu aydın və kompakt qrafik formada nümayiş etdirməyə imkan verir. Bu işə dəyişən qiymətlər ardıcılığının tez və rahat izlənməsi üçün səmərəlidir. Infoəyriilərə (Sparklaynlara) bəzən minidiqramlar deyirlər. Adətən, Infoəyriilər (Sparklaynlar) elektron cədvəldə onun istifadə etdiyi ədədi verilənlərin qonşuluğundakı xanada yerləşdirilir, həmçinin, infoəyriilər xanalar daxilində əks olunur və yalnız bir verilənlər sırasını göstərir.


Ms Office Excel 2010 proqramında sparklaynlarn üç növündən istifadə edilir və bunlar Sparklines (Sparklaynlar) qrupunun (şəkil 1) müvafiq düymələri ilə cədvələ yerləşdirilir.





Line Column Win/Loss

Sparklines

Şəkil 1. Sparklaynlar

Burada  - **Line (qrafik) düyməsi qrafik şəklində** Sparklayn (infoəyri) yaratmaq üçündür. Bu işə qrafik şəklində diaqramla oxşardır;

 - **Column (Sütun)** adlı histoqram (sütunlu diaqram) şəklində sparklayn -infoəyri yaratmaq üçündür;

 - **Win/Loss (Gəlir/İtki)** düyməsi bütün verilənləri iki qrupa (müsbət və mənfi qiymətlər) bölərək onları xana daxilində müvafiq olaraq iki blokda: yuxarı və aşağı bloklarda (sətirlərdə) əks etdirir.

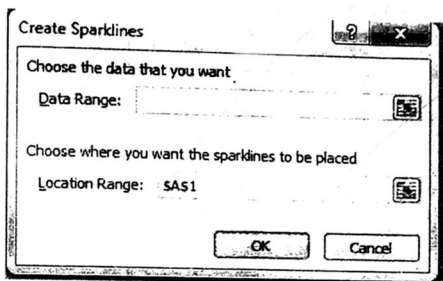
Sparklayn – infoəyri yaratmaq aşağıdakı ardıcılıqla yerinə yetirilir:

1. Elektron cədvəlin sparklaynda əks olunacaq verilənlər (qiymətlər) diapazonu seçilir.
2. Sparklines (Sparklaynlar) qrupundakı düymələrdən biri (şəkil 1) üzərində mausun sol düyməsi basılır.

3. Bu halda Sparklayn yaratmaq üçün müvafiq dialog pəncərəsi açılır (şəkil 2).

4. Bu dialoq pəncərəsindən verilənlər – qiymətlər diapazonu və Sparklaynın yerləşmə diapazonu daxil edilməlidir;

5. Cədvəldən seçilmiş qiymətlər diapazonu bu dialoq pəncərəsinin *Data Range* (Verilənlər diapazonu) sətrində, *Sparklaynın* özü isə *Location Range* (Yerləşmə diapazonu) sətrində görünəcək (şəkil 2);



Şəkil 2. Sparklayn yaradılır

6. Bu dialoq pəncərəsindən verilənlər – qiymətlər diapazonu və Sparklaynın yerləşmə diapazonu daxil edilməlidir;

7. Cədvəldən seçilmiş qiymətlər diapazonu bu dialoq pəncərəsinin *Data Range* (Verilənlər diapazonu) sətrində, *Sparklaynın* özü isə *Location Range* (Yerləşmə diapazonu) sətrində görünəcək (şəkil 2).

Daha sonra **OK** düyməsi basılır. Nəticədə müvafiq sparklaynlar elektron cədvələ yerləşdirilir (şəkil 3).

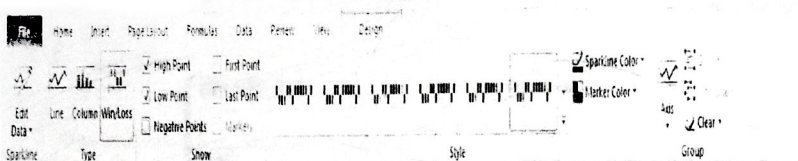
Bütün bu dediklərimizi tədris qruplarında kursantların kollokviumlardakı nəticələri üzərində analiz edib tətbiq edək. Tutaq ki, il ərzində 8 kollokvium keçirilib. Hər bir kursantın aldığı qiymətlər və uyğun sparklayn forması ayrılıqda aşağıdakı cədvəldə əks olunub:

İnformatika və programlaşdırmanın əsasları

(fənnin adı)										Sparklaynlar			
Ss	Yara №	Kursantın soyadı adı	Kollokvium	Kollokvium	Kollokvium	Kollokvium	Kollokvium	Kollokvium	Kollokvium	Kollokvium	Line	Column	Win/Loss
1	1037	İsmayilov Bahadır	5	7	9	6	8	10	9	10			
2	1038	İsmayilov Həbib	7	5	8	8	5	10	8	9			
3	1039	Məhbəh Fərrin	5	0	7	7	8	10	9	10			
4	1040	Məhdiev Mehman	4	0	8	8	0	6	10	9			
5	1041	Məmmədov Firuz	5	7	10	0	0	7	8	10			

Cədvəldən alındığı kimi kursantların kollokviumlardakı qiymətləri il boyunca fərqlənir. Bu fərqliliklər uyğun sparklaynlarda öz əksini aydın şəkildə tapmışdır. Sparklaynlardakı boş olan sahələr isə kursantın kollokviumda iştirak etmədiyini bildirir.

Aparılan araşdırmalarda uyğun nəticələrin daha tez diqqətə çarpması tələb olunarsa sparklaynlar üzərində müxtəlif dizayn əməliyyatları aparmaq mümkündür. Bunun üçün bir və ya bir neçə sparklayn yerləşmiş xana seçilir və bu zaman açılan Design (Dizayn) alətlər panelinin elementlərindən istifadə edilir.



O12		f														
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	M	N	O			

İnformatika və proqramlaşdırmanın əsasları												Sparklaynlar			
(fənnin adı)												Line	Column	Win/Loss	
S s	Yaza №	Kursantın soyadı adı	Kollokvium 1	Kollokvium 2	Kollokvium 3	Kollokvium 4	Kollokvium 5	Kollokvium 6	Kollokvium 7	Kollokvium 8	Kollokvium 9	Kollokvium 10	Line	Column	Win/Loss
8	1037	İsmayilov Babadur	5	7	9	6	8	10	9	10					
9	1038	İsmayilov Həbib	7	5	8	8	5	10	8	9					
10	1039	Məhbəli Fərrin	5	0	7	7	8	10	9	10					
11	1040	Məhdiziyev Məhman	4	0	8	8	0	6	10	9					
12	1041	Məmmədov Fəruz	5	7	10	0	0	7	8	10					